

Oponentský posudek na diplomovou práci

„Tomáš Oliverius, Biblické vzdělávání věkově odlišných skupin. Katechetika dětí a dospělých. Praha 2007, 74 s.“

1. Cíl a obsah práce

Předkládaná práce je z oboru katechetiky, kterou autor pojímá jako teologickou disciplínu v dialogu s psychologií a pedagogikou i dalšími obory. Tradičně se katechetika či náboženská pedagogika zaměřovala především na děti. Autor upozorňuje na trend, že se církev ve větší míře budou věnovat katechezi dospělých (s. 10). Cílem práce je nejen teoretický a metodologický popis přístupu v biblické výchově a vzdělávání k jednotlivým skupinám podle věku, ale též srovnání katechetického přístupu k dětem a k dospělým (s. 10n). Věkové vymezení sledovaných skupin je dáno školním věkem (6-15) a mladou a střední dospělostí (18-45) (s. 11).

V úvodní části je sledována ve stručném přehledu biblická práce v církvi (s. 13-16). Následuje charakteristika katechetiky ve vztahu k souběžným humanitním a teologickým oborům – pedagogice (s. 16-18) a poimenice (s. 18-19). Je naznačena problematika biblické exegeze a vyloženy dvě z metod přístupu k Bibli – historicko-kritická a existenciální interpretace textu (s. 19-22). V následující části jsou popsány způsoby biblické výuky dětí – v rodině, v nedělní škole, v rámci konfirmačních cvičení, v dětském klubu, ve škole (s. 22-27) a formy biblického vyučování dospělých, jakými jsou kázání, biblické hodiny, skupinky, učednický vztah, katechumenát, výuka po internetu (s. 27-31). Pozornost je věnována literatuře a příručkám pro výuku – Bibliím pro děti, biblickým dějepřehledům a některým učebnicím katechetiky (s. 31-36). Autor spatřuje jako ústřední cíl biblického vzdělávání „proměněný život člověka“ (s. 36), který je způsobován Boží mocí (s. 37). Tento cíl daný východiskem křesťanské víry je společný pro všechny věkové skupiny. V následující kapitole jsou zužitkovány poznatky vývojové psychologie vzhledem ke stanoveným věkovým skupinám (s. 38-44). Je připojen exkurz o dětské víře (s. 44-45). Ve třetí části katecheticko-pedagogického zaměření je podtržena důležitost osobnosti vyučujícího (s. 46) a je podán přehled učebních stylů (s. 47). Práce se dotýká problematiky atmosféry a kázně při vyučování (s. 48-50) a zabývá se osnovami s ohledem na jednotlivé věkové skupiny (s. 51-54). Ve stručném přehledu jsou uvedeny základní metody biblické výchovy a vzdělávání (s. 55-57). V závěrečné části jsou vyznačeny společné rysy a odlišnosti v přístupu k oběma věkovým skupinám (s. 58-65).

2. Poznámky a náměty

1) Autor uvádí správně, že Starý zákon se stal „Biblií prvotní církve“. Mohl být však připomenut text, který dokládá biblickou výchovu „od dětství“ v novozákonní době (2Tm 3,15-17).

2) Část o metodách na s. 55-57 je příliš stručná. Není dostatečně zdůrazněna výtvarná činnost dětí a dramatizační metoda v podobě divadelních her nebo scének na biblické motivy. Dramatická výchova má význam pro kreativní interpretaci biblického příběhu, emocionální přístup, symbolizaci, kooperaci, memorování a je uplatňovaná v kombinaci s hudebními a výtvarnými prvky. Opomenuta je také hudební složka náboženské výchovy. Písně s biblickou tématikou jsou významnou součástí katecheze dětí a mládeže.

3. Celkové hodnocení a doporučení

Předložená písemná práce je přehledná, svým tématem i zpracováním je přínosná a splňuje požadavky magisterské práce. Proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 9. 5. 2007

ThDr. Tomáš Butta